

Nastola-Seura 60v. 14.1.2018, juhlapuhe

Teppo Ylitalo

Valtuuston 1. varapuheenjohtaja, Suomen Kotiseutuliitto

Arvoisat nastolalaiset, arvoisa kaupunginjohtaja, hyvät kotiseudun ystävät,

Ensiksi tärkein: terveisiä Seinäjoelta. Vaikka Suomen Kotiseutuliiton toimisto on Helsingissä, se ei ole Helsingin, vaan koko Suomen kotiseutujärjestö. Sen ihmiset ja toiminta levittäytyvät laajalle. Te saitte nyt puhujaksi valtuuston varapuheenjohtajan Seinäjoelta, *nuoren ja fiksun ja vaatimattoman*.

Olen tehnyt työurani museoiden, opettamisen ja aluekehittämisen parissa, mutta tällä hetkellä työn alla on väitöstutkimus eteläpohjalaisuuden rakentumisesta. Olen myös vakavasti sairastunut sukututkimukseen ja toimin myös Suomen Sukututkimusseuran puheenjohtajana.

Lämmin kiitos kutsusta. On kunnia saada olla mukana juhlassanne. Erityinen kiitos Liisa Ollilalle ja Erkki Aartille, jotka ovat pitäneet hyvää huolta puhujasta jo etukäteen. *Niin että ihan vain tiedoksi, että jos puhe ei miellytä, niin tiedätte ketä syyttää.*

Teitä ehkä mietityttää kaksi asiaa. *Tai mistä minä tiedän, mitä te nyt oikein mietitte, mutta itseäni ehkä mietityttäisi kaksi asiaa.* Niin että minkä ihmeen takia täällä joku kloppi puhuu Kotiseutuliiton äänellä *eikä joku oikia kotiseutuihiminen – siis ainakin tuplasti vanhempi* – ja huomasin kyllä jonkun korvan särähtävän siinäkin kohtaa, kun sen klopun mielestä tärkeintä oli tuoda terveisiä jostakin Etelä-Pohjanmaalta. Mutta malttakaas, ehkä syyt näihin vielä selviävät.

Hyvät ystävät,

Nykyaikana on tapana valittaa, kuinka mikään ei toimi niin kuin ennen. Euroopan unioni on rikki. Poliitiikka on rikki. Suomi on rikki. Ja höpöhöpö, sanon minä. Tällaisista puheista tulee mieleen opiskeluaikainen tuttavani, joka meinasi tehdä ruokaa kananmunista, mutta ei saanut syödyksi ollenkaan, koska ei tiennyt miten kananmunia pitäisi mikrolla valmistaa. Hänen näkökulmastaan siis sekä mikroaaltouuni että kananmunat olivat rikki.

Ei maailma rikki ole, mutta se kyllä muuttuu ennen näkemättömän nopeasti. Vanhat lainalaisuudet eivät enää pädekään, vanhat lääkkeet eivät tepsikään. Mutta mitä annettavaa sitten kotiseudulla ja paikallisuudella voisi olla tämän päivän murrokseen tai huomisen rakentamiseen? Väitän, että erittäin paljon.

Kotiseutu julistaa paikallisuuden ja ihmisen kokoisten yhteisöjen voimaa ja merkitystä. Ei ole kovin kauan siitä, kun ajateltiin että maailma tulee väijäämättä yhdentymään niin, että ei ole enää väliä missä maassa tai millä paikkakunnalla asuu, kun tietoliikenneyhteydet ja nopea matkustus häivyttävät paikan ja etäisyyden merkityksen. Onkin käymässä aivan päinvastoin. Suurin osa ihmisistä ei haluakaan olla maailmankansalaisia. Suurin osa haluaa olla jostakin kotoisin ja kotonaan jossakin. Eikä suurin osa ihmisistä sittenkään halua, että maailmasta ja kulttuureista tulisi joka puolella samanlaisia.

Paikat ovat tulevaisuudessakin erilaisia, niillä on oma historiansa ja oma tarinansa. Ja me haluamme ja ansaitsemme olla osa sitä tarinaa ja niitä tarinoita. Me kuulumme – aina – paikkaan ja kotiseutuun. Ja se kotiseutu on meille etuoikeus. Siksi tämäkin puhe alkoi omalla kotiseuturakkauden tunnustuksella. Siksi on tärkeää sanoa ja julistaa, että terveisiä meiltä, justihin meiltä, eikä mistään muualta.

Suomalaisissa kotiseutu- ja kaupunginosayhdistyksissä toimii tänä päivänä peräti noin 150.000 suomalaista. Joillekin voi olla yllätys, että Kotiseutuliiton jäsenyhdistysten ja kotiseututoimijoiden määrä on valtakunnallisesti selvässä kasvussa. Paikallisuudelle – ja suoraan sanottuna kotiseuturakkaudelle – on tilaus ja tarve.

Hyvä kotiseutuväki,

Kotiseutu ei ole koskaan ollut, eikä ole tänäänkään paikallaan pysyvä tai muuttumaton. Täällä Nastolassa tämä tiedetään oikein hyvin. Niin nastolalaisten, kuin kaikkien muidenkin suomalaisten jokapäiväinen elämä ja elämäntapa on viimeisen sadan vuoden aikana mullistunut täydellisesti. Sota-aika ja karjalaisväestön siirtyminen uusille asuinseudulle ovat muuttaneet niin karjalaisia kuin Nastolaakin. Aika muovaa kotiseutuja koko ajan.

Tuore kuntaliitos on väistämättä herättänyt paljon kysymyksiä siitä, mitä Nastola ja nastolalaisuus nykyään ovat, mitä niiden pitäisi olla, ja mihin suuntaan niiden pitäisi kehittyä. Ja varmasti samat kysymykset koskevat myös Lahtea: minkälainen on se uusi Lahti, ja miten sitä voidaan parhaiten kehittää erilaisten kotiseutujen ja erilaisten identiteettien yhteisönä. Isommissa kaupungeissa, maakunnissa ja valtakunnissa ei tänä päivänä ole eikä pitäisikään olla kyse siitä, miten kaikki asiat yhdenmukaistetaan, vaan siitä miten voimme parhaiten elää ja menestyä monimuotoisina yhteisöinä, ja miten erilaisista lähtökohdista voimme kukin omalta osaltamme ja omalla tavallamme parhaiten palvella yhteistä päämäärää. Avainsana lienee tässäkin kohtaa: yhdessä. Se mikä koskee nyt jo vähän yli 100-vuotiasta Suomea, koskee yhtä lailla Päijät-Hämettä, Lahtea, Nastolaa ja kaikkia muitakin kotiseutuja. Kotiseutu, kotikaupunki, kotimaakunta ja kotimaa ovat jaettuja, yhteisiä.

Kuntaliitokset ovat järkiasioita, mutta yhtä lailla myös tunneasioita. Onneksi ovat. Sillä ne tunteet osoittavat, että kotiseuduilla on merkitystä. Ne todistavat suomalaisten kuntien ja suomalaisen paikalliskulttuurin menestystarinaa: kunnista on kasvanut meillä enemmän kuin hallinto- ja palveluyksikköjä. Niistä on tullut identiteetin rakennuspuita. Mutta tällainen yhteiskunnallinen menestystarina myös velvoittaa meitä tämän päivän ihmisiä: meidän tulisi pystyä rakentamaan myös uusista ja muuttuvista kunnista sekä parin vuoden päästä aloittavista uusista maakunnista samanlaisia menestystarinoita. Niin että pelkän hallinnon ja palvelutuotannon lisäksi ne aidosti osallistaisivat ja sitoisivat ihmisiä yhteen. Niin että niistä tulisi meille oikeasti koteja ja kotiseutuja.

Mitä se sitten käytännössä tarkoittaa? Se tiedetään joka paikassa itse parhaiten. Kenenkään ei tarvitse tulla mistään liitosta, ei mistään edempää, ei mistään ylhäältä määrittämään sitä, millainen teidän kotiseutunne on tai miten sitä pitäisi kehittää. Paikallisissa asioissa paikalliset ihmiset ovat aina parhaita asiantuntijoita. Ja siksi myös Kotiseutuliitto haluaa olla, strategiansa mukaan, paikallisuuden kuuluva ääni.

Mutta kyllä haaste monessa mielessä haaste myös yhteinen. Eri puolilla pohditaan samoja kysymyksiä. Niin että mitä se kotiseututyö tänä päivänä on ja mitä sen pitäisi olla. Onko kotiseututyö konservatiivista? On se, se liittyy väistämättä historiaan, muistoihin ja perinteisiin. Onko kotiseututyö kiinni tässä päivässä? On se, se liittyy väistämättä yhteisöllisyyteen ja yhteisön toimintaan juuri nyt. Onko kotiseututyö uudenaikaista ja uudistuvaa? On se, se liittyy väistämättä tulevaisuuden tekemiseen ja tiettyyn visioon, mitä tulevaisuuden toivotaan olevan. Ja siksi tällaisen klopinkin uskaltaa lähettää puhumaan kotiseudusta.

Kotiseututyöllä on Suomessa pitkät perinteet. Vanhojen kotiseututyötapojen – missä niissäkään ei ole yhtään mitään vikaa, päinvastoin ne ovat vuosien saatossa hyväksi jalostuneita – vanhojen tapojen rinnalle kotiseututyöhön syntyy jatkuvasti uusia toimintamuotoja, uudenlaisia tapahtumia, reittejä ja tempauksia. Yhä useammin kotiseututyö tapahtuu myös verkossa. Esimerkiksi erilaiset historia-aiheiset facebook-ryhmät ovat tulleet suosituiksi. Meille on alkanut myös syntyä laajoja ja monialaisia sähköisiä kotiseutuyhteisöjä.

Kaiken kaikkiaan kotiseututyön muutosta voi luonnehtia yhtä suureksi kuin koko suomalaisen yhteiskunnankin muutosta. Todella monet haluavat antaa panostaan kotiseutunsa hyväksi, mutta yhä useammin osallistuminen on lyhytaikaisempaa ja intensiivisempää kuin aiemmin. Perinteisen järjestötyön rinnalle ovat tulleet lyhyet projektit, pop up -toiminta ja kaupunkiaktivismi. On alettu puhua neljännessä sektorista. Tällaisessa murroksessa kotiseututoimijoista tulee entistä enemmän myös aktivaattoreita ja koordinaattoreita, ideoijia ja mahdollistajia. Taikasanoja ovat osallisuus, paikallisuus ja – vaikka se onkin terminä aika kulunut – yhteisöllisyys. Jokaisella on ja pitäisi olla oikeus kotiseutuun.

Kotiseututyö määritelläänkin joskus turhan kapea-alaisesti ja vanhanaikaisesti. Yleensä kotiseutuväen käsitys siitä on paljon monipuolisempi ja uudenaikaisempi kuin niiden jotka katsovat sitä ulkopuolelta käsin. Minusta kotiseututyötä ovat kaikki ne toimet, joita me teemme paikallisyhteisömme eteen. Sitä on perinteiden esiin nostaminen ja kunnioittaminen, sitä on tapahtumien järjestäminen ja niihin osallistuminen, sitä on roskan sieppaaminen mukaansa mennessään, sitä on paikallisten yritysten ja tuotteiden suosiminen, sitä on hyvän puhuminen Nastolasta ja nastolalaisuudesta.

Kotiseutuliike ja kotiseututyö ovat valtava voimavara, jonka todellista arvoa ja käyttömahdollisuuksia olemme nyky-yhteiskunnassa vasta alkamassa ymmärtää sen kaikessa laajuudessa. Yleensä ottaen kotiseututyötä ja kotiseututoimijoita ei osata tarpeeksi hyödyntää kunnissa ja maakunnissa. Eteenpäin on menty, mutta yhteistyön soisi yhä lisääntyvän.

Nykyään puhutaan hienosti glokaalisuudesta, samaan sanaan on siis yhdistetty maailmanlaajuisuutta tarkoittava globaalisuus ja paikallisuuteen viittaava lokaalisuus. Glokaalisuus tarkoittaa paikallisyhteisöjen olemassaolon ymmärtämistä osana maailmanlaajuista paikalliskulttuureiden kirjoa. On niin hieno sana, että se irtoaa kokonaan siitä, mikä on oleellista. Sen oleellisen kiteyttää Kotiseutuliiiton strategian nimi ja punainen lanka: Rakkaudesta kotiseutuun.

Kotiseutu on yhdessä tekemistä ja toisista välittämistä. Kotiseutu on sitä, mikä on meille yhdessä tärkeää. Uskallan väittää, että kotiseutu on meille valinta. Me valitsemme rakastaa, arvostaa ja kehittää omaa paikallisyhteisöämme. Ja yhteisöjäimme, sillä kotiseutuja voi aivan hyvin olla ihmisellä useampia kuin yksi.

Tämä aika asettaa meidät väistämättä pohtimaan yhteenkuuluvuutta ja osallisuutta. Meiltä kysytään, tahdommeko me kuulua joukkoon, olemmeko valmiit antamaan omastamme yhteiseksi hyväksi. Jokaisella meistä on oikeus, mahdollisuus ja velvollisuuskin vaikuttaa siihen millainen kotiseutumme ja kotiseutujemme tulevaisuus on.

[Arvoisa kotiseutuväki,](#)

Omasta ja Suomen Kotiseutuliiiton puolesta haluan lämpimästi onnitella teitä, arvoisat Nastola-Seuran toimijat. 60 vuotta, vaikka siihen väliin mahtuivat päiväunetkin, on pitkä aika, johon mahtuu määrätön määrä työtä kotiseudun, paikallisuuden ja yhteisön puolesta. Lämmin kiitos siitä työstä. Sillä työllä on merkitys, joka kantaa sukupolvelta toiselle. Menestystä ja kaikkea hyvää myös uudelle 60-vuotiskaudelle.

Samalla kun pyydän, että puheenjohtaja tulisi vastaanottamaan onnitteluadressin, päätän siihen samaan,

minkä olen sanonut jo monta kertaa eri puolilla, mutta sanon sen taas: Niin kauan kuin kotiseudulla ja paikallisuudella on meille merkitystä ja väliä, niin kauan kuin Nastolalla ja nastolalaisuudella on meille merkitystä ja väliä, niin kauan meillä ei ole mitään hätää.

Kiitos.